

JUSTITS MINISTERIET

Udvalg for forberedelse af ny flerårs-
aftale for domstolene

Dato: 18. april 2023
Sagsbeh: Ketilbjørn Hertz
Dok.: 2606865

3.9 Byretternes bitingsteder

Baggrund

Ved politi- og domstolsreformen i 2007 blev de daværende 82 byretskredse sammenlagt til 24. Der blev samtidig i ni af de nye retskredse oprettet et bitingsted som følge af de pågældende retskredsers geografiske udstrækning, i Sønderborg Retskreds dog 2 bitingsteder.¹

Som udgangspunkt behandles byrettens sager ved hovedtingstedet. Visse mindre sager kan dog i stedet behandles på et bitingsted. Det er rettens præsident, som efter drøftelse med Domstolsstyrelsen fastsætter retningslinjer for behandling af sager ved et bitingsted.²

Det fremgår af forarbejderne, at ordningen med bitingsteder er begrundet i, at særligt borgernære opgaver bør varetages så tæt på borgerne som muligt, og at dette hensyn i almindelighed kan tilgodeses på en hensigtsmæssig måde ved, at der efter lokalt behov afholdes retsmøder uden for hovedtingstedet i bl.a. fogsager og dødsboskiftesager.³

Bitingstederne er som udgangspunkt ikke permanent bemandede, og rettens medarbejdere rejser fra hovedtingstedet til bitingstedet på de dage, hvor der behandles sager på bitingstedet. Det anføres i forarbejderne, at hvis byrettens medarbejdere fordeles på forskellige geografiske adresser, vil der ikke i samme grad kunne etableres et attraktivt fagligt miljø, som vil medvirke til en generelt høj kvalitet af sagsbehandlingen ved byretterne, og at

¹ Bekendtgørelse nr. 1502 af 14. december 2006 om byretternes tingsteder.

² Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 5250.

³ Id.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

oprettelse af permanent bemandede bitingsteder medfører større samlede administrationsudgifter.⁴

Ved gennemførelsen af politi- og domstolsreformen var det dog forudsat, at bitingstederne i Thisted, Grenaa, Tønder og Haderslev ville have en permanent bemanning.⁵ Disse fire bitingsteder betegnes afdelingskontorer. Begrundelsen for at oprette de fire afdelingskontorer var de geografiske forhold i de pågældende retskredse, dvs. de lange afstande fra dele af retskredsene til hovedtingstederne i Holstebro, Randers og Sønderborg.⁶

Medarbejderne ved afdelingskontorerne er ansat ved hovedtingstedet, men arbejder på bestemte dage på afdelingskontoret.

Anvendelse i praksis

Der er udarbejdet en oversigt over afsluttede sager ved de pågældende afdelingskontorer og bitingsteder i de ni retskredse, der har et bitingsted, samt sammenligningsgrundlaget for tilsvarende afsluttede sager ved hovedtingsteder, *jf. tabel 1*.

	Straffesager	Fogedsager	Notarialforretninger	Skiftesager	Civile sager
Tabel 1					
Skøn over antal afsluttede sager ved hovedtingsteder, afdelingskontorer og bitingsteder i 2021					
Retten i Randers					
Hovedtingstedet i Randers	5.459	9.228	4.626	3.144	1.531
Afdelingskontoret i Grenaa	110	965	400	160	-
Retten i Sønderborg					
Hovedtingstedet i Sønderborg	7.377	5.297	3.235	2.970	1.298-1.300
Afdelingskontoret i Haderslev	525	4.176	650	50	3-5
Afdelingskontoret i Tønder	350	2.400	671	34	-
Retten i Holstebro					
Hovedtingstedet i Holstebro	5.226	3.174	4.133	2.226	819
Afdelingskontoret i Thisted	261	3.174	- ¹	- ¹	36
Retten i Hjørring					
Hovedtingstedet i Hjørring	5.252	7.966	3.563	3.009	1.124
Bitingstedet i Frederikshavn	-	1.800	-	-	-

⁴ Id.

⁵ Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 5250, og tillæg B, side 1495-96.

⁶ Afdelingskontorerne i Thisted og Tønder var en del af det oprindelige lovforslag, mens afdelingskontorerne i Grenaa og Haderslev kom til under lovforslagets behandling i Folketinget.

Retten i Viborg					
Hovedtingstedet i Viborg	6.573	9.753-9.719	4.444	3.096	1.298
Bitingstedet i Silkeborg	-	34-68	600	-	-
Retten i Kolding					
Hovedtingstedet i Kolding	10.992	13.717	6.707	3.583	2.442
Bitingstedet i Vejle	-	-	180	-	-
Retten i Holbæk					
Hovedtingstedet i Holbæk	3.334	8.359	2.702	2.577	1.126
Bitingstedet i Kalundborg	-	1.200	-	-	-
Retten i Næstved					
Hovedtingstedet i Næstved	8.972	14.507	3.840	3.447	1.705
Bitingstedet i Slagelse	-	1.260	990	-	-
Retten i Nykøbing Falster					
Hovedtingstedet i Nykøbing Falster	6.731 ²	10.388	2.057	2.732	1.188
Bitingstedet i Nakskov	50 ²	1.370	210	-	-

Anm.: Sagsantallet ved afdelingskontorerne er baseret på et skøn. Sagsantallet ved hovedtingstedet er beregnet som det samlede sagsantal fratrukket det skønnede sagsantal på afdelingskontorer. 1) Domstolsstyrelsen bemærker, at det er vanskeligt at vurdere antallet af sager. 2) Der er tale om mindre straffesager.

Kilde: Domstolsstyrelsen

Afdelingskontorerne holder åbent to eller tre dage om ugen, og der kan herudover i konkrete tilfælde behandles sager på et afdelingskontor på andre ugedage. Afdelingskontorerne behandler typisk fogedsager, skiftesager, notarialforretninger eller mindre straffesager. I særlige tilfælde behandles også civile sager og større straffesager, hvor der er mange lokale vidner.

Den faste bemanning på afdelingskontorerne udgøres af kontorphonale, som behandler alle notarialforretninger og de fleste fogedsager og skiftesager. Juridisk personale kommer til stede på dage, hvor der skal behandles en straffesag eller en civil sag samt i sjældne tilfælde for at afgøre en tvist i en fogedsag eller skiftesag.

På de ubemandede bitingsteder behandles enten notarialforretninger eller fogedsager eller begge dele. Sagerne behandles af kontorphonale, idet fogedsager, hvor der skal træffes afgørelse om en tvist, henvises til juridisk foged på hovedtingstedet. På et enkelt af de ubemandede bitingsteder, bitingstedet i Nakskov, behandles endvidere mindre straffesager af jurister.

Udvalgets overvejelser

1. Udvalget har overvejet et forslag om enten at nedlægge de seks bitingsteder i Frederikshavn, Silkeborg, Vejle, Nakskov, Slagelse eller Kalundborg,

som ikke er permanent bemandet, eller at nedlægge alle ti bitingsteder, herunder de fire afdelingskontorer, sådan at alle sagerne fremover behandles ved hovedtingstedet i den pågældende retskreds.

Formålet med forslaget er at reducere ressourceanvendelsen i forbindelse med bitingsteder.

Begge varianter af forslaget vil betyde, at personer, der er involveret i en sag, som i dag ville blive behandlet på bitingstedet i Frederikshavn, Silkeborg, Vejle, Nakskov, Slagelse eller Kalundborg, fremover vil skulle rejse til henholdsvis Hjørring, Viborg, Kolding, Nykøbing Falster, Næstved og Holbæk i forbindelse med sagen. Afhængigt af bitingstedet vil det medføre en øget transporttid i omegnen af 20-50 minutter i bil til det pågældende hovedtingssted i retskredsen. Transporttiden i bil vil afhængigt af bitingstedet og borgerens bopæl herefter samlet kunne blive op til omkring 1 time.

Hvis alle bitingsteder nedlægges, vil det desuden betyde, at personer, der er involveret i en sag, som i dag ville blive behandlet på afdelingskontoret i Thisted, Grenaa, Tønder eller Haderslev, fremover vil skulle rejse til henholdsvis Holstebro, Randers eller Sønderborg i forbindelse med sagen. Afhængigt af afdelingskontoret vil det medføre en øget transporttid i omegnen af 50-75 minutter i bil til det pågældende hovedtingssted i retskredsen. Transporttiden i bil vil afhængigt af bitingstedet og borgerens bopæl herefter samlet kunne blive op til omkring 1½ time.

Udvalget bemærker, at ikke alle borgere har bil eller økonomisk mulighed for at benytte bil som transportmiddel, og at transporttiden i nogle dele af landet vil kunne være væsentlig længere med offentlige transportmidler.

Uanset valget af de mulige tiltag for nedlæggelse af bitingsteder vil det betyde en lettelse i arbejdstilrettelæggelsen, idet der ikke længere vil skulle anvendes ressourcer på at sende medarbejdere til andre lokaliteter end hovedtingstedet, samt reducerede udgifter til husleje i domstolene. Der vil være større besparelser jo flere bitingsteder, der nedlægges. Det bemærkes dog, at nogle bitingsteder er placeret i lokaler, som kommuner stiller til rådighed uden betaling.

Ved en vurdering af de økonomiske konsekvenser skal der imidlertid tages højde for risikoen for øgede omkostninger som følge af, at der kan ske flere udeblivelser i fogedsager. For at imødegå dette kan det overvejes f.eks. at indføre mulighed for, at skyldneren med rettens tilladelse kan deltage i

fogedforretninger via telefon, hvor skyldner bor langt fra retten. Samtidig vil det skulle afdækkes, om tiltagene vil medføre et behov for yderligere lokalekapacitet ved hovedtingsstederne.

Det er et politisk spørgsmål, hvilke ressourcer der skal anvendes på at give borgerne mulighed for at få behandlet straffesager og eventuelt civile sager på et afdelingskontor i de geografisk største retskredse. Det er også et politisk spørgsmål, hvordan den geografiske dækning skal være med hensyn til behandlingen af fogedsager og skiftesager.⁷

Endelig er det et politisk spørgsmål, hvordan betjeningen af borgerne skal være med hensyn til notarialforretninger, idet udvalget bemærker, at forslaget om at nedlægge bitingsteder ikke berører ordningen med udkørende notarialforretninger, når borgeren på grund af sygdom eller lignende ikke kan møde i retten og få foretaget en notarialforretning. Udvalget forudsætter således, at ordningen med udkørende notarialforretninger videreføres, uanset om der nedlægges bitingsteder.

Udvalget finder, at det vil være retssikkerhedsmæssigt forsvarligt at nedlægge enten de ubemandede bitingsteder eller alle bitingstederne inklusive afdelingskontorerne, men at det må være op til en politisk afvejning, hvorvidt der skal være bitingsteder og den eventuelle geografiske spredning heraf. Udvalget finder samtidig, at spørgsmålet om byretternes bitingsteder har en nær sammenhæng med spørgsmålet om retskredsstrukturen.

Udvalget kan på den baggrund anbefale, at der arbejdes videre med at analysere konsekvenserne af at nedlægge bitingsteder som led i en samlet analyse af domstolsstrukturen.

⁷ Der henvises herom også til notitsen om fogedsager og notitsen om specialisering blandt eller ved byretterne.